

sától) ugyanakkor a mágneses tér sem változik ekkora magasságig. 1808-ban felfedezte a bórt (5B). 1821-ben a Svéd Királyi Akadémia külső tagjává választották. 1850. május 9-én Párizsban halt meg.

175 éve született:

Beilstein, Fridrich Konrad 1838. február 17-én Szentpéterváron. Heidelbergben (Bunsen tanítványaként), Göttingában Wöhlerrel tanult, majd Párisban, Wroclávbn és Göttingában dolgozott, miután elnyerte Mendelejev katedráját a szentpétervári egyetemen. Szerves és analitikai kémiával foglalkozott. 1906. február 18-án halt meg. Jelentős a Beilsteins Handbuch der organischen Chemie kézikönyvnek a megjelentetése, amely eredetileg két kötetben jelent meg 1880-1883-ban, 2200 oldalon. 15000 szerves anyag ismertetését tartalmazta. 1906-ig megjelent a harmadik teljes kiadása, amely már 11000 oldalt tartalmazott. Még életében megbízta a Német Kémiai Társaságot a szerves vegyületek további leírására, kézikönyvének folytatására. 1979-ig ezt meg is tették. Pótkötetek kiadásában folytatták is a nagyjelentőségű munkát, nyilvántartva az összes addig ismert szerves anyagot.

160 éve született:

Witt, Otto N. 1853. március 31-én Szentpéterváron. A Zürichi Műegyetemen tanult, Angliában és Németországban ipari vegyészként dolgozott, majd 1891-től egyetemi tanárként a Charlottenburgi Egyetemen. Szerveskémikusként a színezékekkel foglalkozott. Eljárást dolgozott ki a nehezen átalakítható aminok diazotálására, és az α -naftilamin szulfonálására. Sok új színezéket állított elő. Kidolgozta a színezékek kromofor elméletét (bevezette a kromofor és auxokrom kifejezéseket). 1915. március 23-án halt meg.

M. E.

Milyen a jó pedagógus?

III. rész

Jelen évfolyam számaiban a pedagógusok nevelőmunkáját szeretnénk segíteni Sharon R. Berry: *100 Ideas that work! Discipline in the classroom* (Forrás: Iucu, R. *Managementul clasei de elevi*. Editura Polirom, Iași. 2006 – a szerző szíves engedélyével) című munkájában közölt javaslatok bemutatásával és – a zárójelekben – az alulírott értelmezéseivel.

32. A gyermekeknek tanítóra, nevelőre van szükségük, nem pedig játszótársra.

(Ha a pedagógus tanulóinak a javaslatára bármikor hajlandó játszani velük, akkor is, amikor ez nem tartozik a tervezett tevékenységhez, vagy azt az adott anyag tárgyalásához nem tartja éppen alkalmasabbnak, akkor a hitelessége, szigorja, komolysága meginoghat. Ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy a játék módszerét ne alkalmazza, vagy akár ő maga ne ve-

gyen részt a játékban. Csupán arról van szó, hogy a módszer alkalmazását ő maga döntse el, ne mások erőltessék rá. A tanuló a pedagógusra mint irányítóra vagy segítőre tekintsen, és ne olyanra, akivel olyasmiket engedhet meg magának, mint a játszótársaival. A pedagógusnak meg kell őriznie a jó értelemben vett tekintélyét. Mégis, az ún. alternatív oktatási stratégiák esetén vannak olyan helyzetek, amikor a pedagógus a tekintélyét félreteszi, és a többi tanulóval azonos státust képvisel annak érdekében, hogy a szabad véleményalkotásukat lehetővé tegye, és ne tőle várják a végső igazság kimondását.)

33. Követeljük meg a felnőttek iránti tiszteletet, ehhez az elvárásunkhoz ragaszkodjunk!

(Ha a tanulók a felnőtteket nem tisztelik, nehezen képzelhető el, hogy az értékrendjüket megértsék, és azt kisebb vagy nagyobb mértékben elfogadják. Amúgy nagyon szép emberi megnyilvánulás, ha az előttünk járó, kiváló elődeinket tiszteljük, emlékezetüket ápoljuk. Így elképzelhető, ha maguk is példamutató életet élnek, hogy valamikor majd őket is tisztelni fogják az utánuk következő generációk tagjai.)

34. Legyünk mindig udvariasak és tisztelettudók a tanulóinkkal!

(Tanulóink a felnőttek viselkedésmintáiból tanulnak, ezért a mások tiszteletét is a felnőttek viselkedéséből tanulhatják meg. Ezért a tanulók tisztelete a pedagógusnak kötelessége. Amúgy, az egymás kölcsönös tisztelete a legszebb emberi megnyilvánulások egyike.)

35. Tanításunk pedagógusi optimizmust az alkalmazott módszereinkben, stratégiáinkban az oktató-nevelő munkánk során!

(Az optimista kicsengésű hozzáállás a tanulókra ösztönzőleg hat. Kár lenne figyelmen kívül hagyni ezt a lehetőséget. A pesszimista hozzáállás elveszi a tanulók kedvét, kezdeményező szellemét, elbátortalanítja őket a tevékenységek során, és ráadásul még a teljesítményüket is rontja. Az optimista embert mindenki szívesebben fogadja.)

36. Legyünk következetesek!

(A következetesség lehetővé teszi a történések követését, a következetlenségek mindent összezavarnak. Ezért a következetlenség idegesíti az embereket, és kiszámíthatatlansághoz, bizonytalansághoz vezet. Nem teszi lehetővé az előrelátást, főlegessé teszi a tervezést. Egy idő után a káosz uralkodik el, a tanulók elvesztik a tanulási kedvüket, és a viselkedésük teljesen kiszámíthatatlanná válhat.)

37. Legyünk igazságosak, megkülönböztetések nélkül!

(A tanulók legfontosabb elvárása a pedagógussal szemben az igazságosság. A tanulóknak rendkívül nagy az igazságérzéke. Az igazságtalanságot a tanulók a legnehezebben tűrik. A pedagógus az igazságtalansággal nagyon megsértheti a tanulókat. Az igazságtalan pedagógust a tanulók nem tisztelik, nem szeretik.)

38. Gyakoroljuk az aktív meghallgatást!

(Csak akkor tudjuk a tanulóinkat megnyerni, ha a gondolataikra komolyan odafigyelünk, és azokra keressük a megoldást. Ehhez figyelmesen oda kell hajolni hozzájuk. Csak így várhatjuk el tőlük is azt, hogy megtanulják és alkalmazzák is az aktív meghallgatást.)

39. Ügyeljünk arra, hogy a szülők és a tanulók ne értelmezzék félre fizikai közlekedéseinket: a tanulóké simogatását, vállon érintését, átölelését!

(Amikor egy helyes megnyilvánulást, viselkedést vagy kimagasló teljesítményt értékelünk, a szóbeli elismeréssel párhuzamosan valamilyen testi kontaktust is létesíteni szoktunk a tanulókkal: megsimogatjuk a fejüket, a vállukra tesszük a kezünket, vagy éppenséggel magunkhoz ölelhetjük. Az intelligenciánk alapján viszont meg kell választanunk annak a megfelelő idejét és módját, hogy ne lehessen félreértelmezni.)

40. Igyekezzünk ne táplálni ellenszenvet egyes tanulók iránt a tetteik miatt!

(Az ellenszenv táplálása kishitűségre vall. A többi tanuló is előbb-utóbb kiérzi ezt, nem csak az érintett. Szolidaritásból legtöbbször a társai is közösséget vállalnak ezzel a tanulóval, és nem fogják tisztelni a pedagógust. Hiszen, bármikor ők is hasonló sorsra juthatnak.)

41. Ne dühöngjünk!

(A düh kitörése azt bizonyítja, hogy képtelenek vagyunk az indulatainkon uralkodni. Amikor már ez bekövetkezik, menjünk szabadságra, de akár a pszichológust is felkereshetjük. A dühös tanártól félnek a tanulók, egyes tanulóknál szorongást is kiválthat, amit az iskolában feltétlenül kerülni kell.)

42. Ne alázzuk meg tanulóinkat, a nevelés során ne legyünk gunyorosak!

(A tanulóink megalázása egyrészt ránk vet rossz fényt, másrészt a tanuló elvesztheti az önbecsülését, bezárkózhat. Nem nagy hőstett a felnőttnek fölényeskedni, hiszen az ő kezében van az irányítás. A megalázás, a gunyoros magatartás arra utal, hogy a pedagógus nem képes egy helyzetet megfelelően kezelni, és ilyen alantas eszközökhöz nyúl kétségbeesésében, vagy erőfitogtatásból.)

43. Ügyeljünk a kemény és szigorú kifejezések csapdájára, mivel ezek csak látszólag lehetnek eredményesek!

(Nem élünk az ókori Spártában, és nem is a középkori jezsuita kollégiumokban, ahol szigorú, gyakran rideg fegyelem uralkodott. A tanulók az ilyen viselkedésmintát tanulhatják meg, és vihetik tovább, amikor felnőttekké válnak. Előfordulhat, hogy a tanulók előbb-utóbb immunissá válhatnak az ilyen kifejezésekre, és nem fogják komolyan venni a pedagógust. De egyeseknél az is előfordulhat, hogy szorongást váltanak ki. A kemény és a szigorú kifejezések helyett inkább a Gordon által javasolt én-közlés gyakorlatát sajátítsuk el.)

44. Ne reagáljunk túl a jelentéktelen eseményeket, ne változtassuk ezeket komoly összetűzésekké!

(Próbáljuk reálisan megítélni az adott esemény súlyosságát, és annak megfelelő megoldást alkalmazni. Ha állandóan túlreagáljuk az eseményeket, akkor a valóban súlyos eseményt már nem fogják annak érzékelni. Zavart keltünk a valóságérzékelésükben, ami visszahathat a velük megélt eseményekkel kapcsolatos döntéseikre.)

45. Ne lépünk közbe, ha egy nem kívánt magatartás magától is eltűnik!

(Az állandó jelenlét, reagálás néha árthat. Előfordulhat, hogy a dolgot maguk a tanulók is megoldják, nem muszáj észrevenni. Néha elég csupán egy metakommunikációs jelzés, és a tanulók tudni fogják, hogy mit tegyenek. Nem árt, ha a megoldást maguk a tanulók keresik meg, ezáltal szokhatják meg azt, hogy önállóan megoldják problémáikat.)

46. Ne fenyegetőzzünk olyasmivel, amit nem tudunk, vagy nem fogunk betartani!

(Ha ilyesmit tesz a pedagógus, úgy jár, mint a mesében farkassal ok nélkül riogató juhász. Egy idő után nem fogják már komolyan venni, elveszíti a tanulók előtt a hitelét, és akár nevetségessé is válhat.)

47. Kezeljük személyre szólóan a nem megfelelő magatartást, ne általánosítsunk, és ne hibáztassuk az egész osztályt!

(Aki nem személyre szólóan kezeli a nem megfelelő magatartást, általánosít, vagy az egész osztályt hibáztatja azt éri el, hogy a helyesen viselkedő tanulókat is elmarasztalja, holott azok nem szolgáltak rá. Az igazságérzetük szenved csorbát, és ez konfliktushoz vezethet. Az is előfordulhat, hogy ha már hibásnak minősítettek olyanokat, akik nem is voltak azok, megpróbálnak megfelelni ennek a címkének, és előbb-utóbb úgy is fognak viselkedni.)

Kovács Zoltán